

Opdrachtformulering t.b.v. keuze onderzoeksbureau

Situatie

De gemeente Beverwijk bouwt twee voormalige afvalbelten, de gemeentelijke Aagtenbelt en de CAIJ-belt van de Centrale afvalverwerking IJmond om naar een 27 hectare groot park; het Aagtenpark. Het Aagtenpark wordt een vrij toegankelijk park met speel- en ligweiden, fiets- en wandelpaden en ruimte om te ravotten. Daarnaast kunnen in het park culturele manifestaties gehouden worden zoals openluchtvoorstellingen en tentoonstellingen.

Tot 1978 waren de CAIJ- en Aagtenbelt in gebruik als vuilstortplaatsen waar huisvuil, bouw- en sloopafval, bedrijfsafval en chemisch afval is gestort. Het is niet precies bekend welke afvalstoffen in welke mate zijn gestort o.a door het feit dat er illegaal afval is gestort. De belten zijn als het ware een 'black box'.

De beheersing van de vervuiling onder het Aagtenpark is belangrijk omdat er op 200 meter afstand een woonwijk met \pm 3000 huizen is gebouwd, de wijk Broekpolder. In de directe omgeving bevindt zich ook een landbouw- en natuurgebied.

Er is een saneringsplan opgesteld dat Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland in 2009 heeft goedgekeurd. De aanpak is gebaseerd op milieutechnisch onderzoek en is in overeenstemming met de regels die de provincie stelt voor sanering.

Het grondwater onder de CAIJ- en Aagtenbelt is verontreinigd met de stof benzeen. Het verontreinigde grondwater wordt voor het grootste deel afgevangen door de ringsloot om de belten. Een klein gedeelte van het verontreinigde grondwater stroomt via het diepere grondwater af in de richting van de Broekpolder. Een modelstudie vormt de basis voor de oorspronkelijke aanname dat het verontreinigde grondwater de Broekpolder nooit zal bereiken omdat het grondwater in oostelijke richting afbuigt – in de richting van Assendelft. De verspreiding van benzeen en hoogte van het grondwaterniveau wordt jaarlijks gemeten met gebruik van een aantal vaste peilbuizen.

Bij de besluitvorming over de aanleg van het park voerden bezorgde Broekpolderbewoners/raadsleden aan dat men het risico loopt dat door het aanbrengen van grond zoveel druk op het onderliggende vuilnis ontstaat dat giftige stoffen juist extra naar de omgeving worden geperst. Volgens de betrokkenen rond het project wordt het risico in voldoende mate afgedekt door de genomen maatregelen. Een belangrijke vraag is of dit inderdaad het geval is en wat het effect is van de later gemaakte keuze om staalslakken te gebruiken om het tekort aan grond te compenseren.

Opdrachtformulering t.b.v. keuze onderzoeksbureau

Complicaties

Als gevolg van de economische crisis is de aanvoer van lichtvervuilde grond gestagneerd. Om het park toch binnen redelijke tijd te kunnen aanleggen is gekozen om staalslakken als alternatief afdek materiaal te gebruiken.

De gemeenteraad van Beverwijk maakt zich zorgen over de risico's rondom de verspreiding van de vervuiling in de belten en het mogelijk niet bekende extra risico dat het gebruik van staalslakken met zich meebrengt. Het gewicht van staalslakken is hoger dan dat van grond. Staalslakken mogen niet in aanraking komen met grondwater om uitloging te voorkomen en aanvullende maatregelen zijn nodig om uitloging naar het grondwater te voorkomen. Het college heeft aangegeven dat het uitgangspunt is dat tussen de onderkant van de laag staalslakken en het grondwater een afstand van minimaal 4 meter zit. Later aangeleverde informatie over de resultaten van de metingen geeft de indicatie dat het grondwaterniveau aanzienlijk is verhoogd en dat ook de benzeen zich heeft verspreid. De cruciale peilbuis, in de richting van de Broekpolder, bleek echter verdwenen.

De gemeenteraad heeft zelf niet voldoende kennis om zich een oordeel te vormen over wat er gebeurt binnen de Aagtenbelt en welke gevolgen dit heeft. De antwoorden van het college hebben de vragen niet kunnen weg nemen. Om de twijfel en ongerustheid weg te nemen heeft de raad besloten een onafhankelijk onderzoek in te stellen. De raad heeft hierbij het advies van het college om zelf het bestuurlijk opdrachtgeverschap in te vullen overgenomen. Op deze wijze wordt de schijn van de spreekwoordelijke "slager die zijn eigen vlees keurt" weggenomen.

Daarom is er vanuit de gemeenteraad een commissie ingesteld om met behulp van een extern en onafhankelijk deskundige antwoord te geven op de kernvragen:

- wat is het effect van het gebruik van staalslakken op de korte en lange termijn met betrekking tot de verspreiding van de vervuiling onder het Aagtenpark?
- zijn er aanvullende risico's als gevolg van de chemische eigenschappen van staalslakken?
- zijn er extra maatregelen noodzakelijk of gewenst om de risico's te beheersen en welke zijn dit dan?

De vraag aan de externe adviseur is meervoudig: help ons met de aanscherping van de onderzoeksvraag, help ons op gang brengen van het onderzoek, help ons met het besluit om de opdracht verder uit te zetten naar gespecialiseerd onderzoeksbureau. Onderdeel van de opdracht is ook het presenteren en uitleggen van het eindresultaat aan college van burgemeester en wethouders, de raad, bewoners van de Broekpolder en andere belanghebbenden.

Opdrachtformulering t.b.v. keuze onderzoeksbureau

Vragen

De onderstaande vragen zijn een eerste aanzet voor de onderzoeksvraag. De vragen hebben de functie van informatiebron ten behoeve van de selectie van de externe adviseur. De opsomming is niet uitputtend of beperkend. Van de extern deskundige wordt verwacht dat hij, in dialoog met de onderzoekscommissie een definitieve onderzoeksopdracht formuleert.

- Wat is het effect van het gebruik van meer en zwaarder materiaal (staalslakken) voor nu en in de toekomst? Aspecten hierbij zijn (niet uitputtend):
 - Zetting van de ondergrond;
 - Grondwaterpeil;
 - Uitlogen staalslakken naar grondwater;
 - Is er verhoogde druk in de ondergrond en wat is het effect?;
 - Verspreiding, verspreidingstempo van vervuiling.
- Zijn de staalslakken op juiste wijze gebruikt?
 - Is het geleverde staalslakcertificaat geldig?;
 - Zijn de staalslakken op een juiste wijze gebruikt, passend bij het wettelijk kader en certificaat?
- Heeft het gebruik van staalslakken een complicerende werking indien verdergaande maatregelen van de belten noodzakelijk is en op welke wijze kan dit worden opgevangen?
- Welke risico's zijn er? Worden deze risico's voldoende beheerst?
 - Voldoet het huidige meetsysteem, in termen van juiste meting, locaties, frequenties?;
 - Welke conclusies zijn te trekken uit de beschikbare informatie vanuit het bestaande meetsysteem?;
 - Zijn er extra metingen nodig om uitspraken te doen, zo ja welke?
- Lopen de bewoners van de Broekpolder extra gezondheidsrisico's?
- Zijn er extra maatregelen nodig om de vervuiling onder het Aagtenpark onder controle te houden? Welke kosten zouden daarmee indicatief gemoeid zijn?

De expert wordt ook verantwoordelijk voor het opstellen van een projectplan, inclusief planning en begroting.